

Tandarts op het dak van de wereld

Af en toe verschijnen inspirerende berichten in de mondzorgmedia van tandartsen die het helpen van de bevolking in ontwikkelingslanden als hun roeping zien. **Joost van Vlijmen** is zo'n tandarts. In deze bijdrage vertelt de Nijmegenaar over de door hem opgerichte Stichting Dhampus. Met foto's van Paul Ketelaar.

Toen eind jaren negentig Pim Bink in een interview vertelde over zijn plannen om in Nepal een opleiding voor "blotevoeten-tandartsen" te starten, heb ik me direct aangemeld. Je vak mogen uitoefenen in een van de mooiste landen ter wereld, dat wilde ik wel! Die opleiding is er nooit gekomen: het werden 'dental camps' op verschillende plaatsen in Nepal in het voor- en najaar. NOHS, zoals de club is gaan heten, doet dat nog steeds en jarenlang maakte ik er deel van uit.

Omdat ik graag in de bergen verblijf en wilde werken in boeddhistische gemeenschappen had ik binnen NOHS al gauw een status aparte. Ik vroeg wat mensen om mee te gaan naar de provincie Mustang en heb jaren gewerkt in plaatsen als Jharkot, Marpha en Tukuche. Steeds in een kleine setting: twee tandartsen, twee assistenten en een mondhygiënist. De rest van NOHS verbleef in het relatieve vlakke zuiden.

In het dorp Tukuche kom ik omdat daar een landgenoot woont: Patrick Maas, getrouwd met de Nepalese Purna Thakalie. Dat maakte het contact met de bevolking makkelijker en zo hadden we direct toegang tot de 'dorpsoudsten' en het schoolbestuur. We kregen toegang tot de klaslokalen en konden poetslessen starten. Kinderen kregen een borstel en fluoridetandpasta. Later in de week kwamen ze te-

rug voor een mondonderzoek. Omdat een vriend van mij met contacten in Mongolië voor de straatkinderen daar tandheelkundige zorg zocht, togen we ook naar Ulaanbataar.

Door aandacht in de media (krant, radio) voor deze vorm van tandheelkundige zorg, kreeg ik als inmiddels bestuurslid van de NOHS twee petten op: zorg in Nepal, maar ook in Mongolië. In goed overleg is toen besloten om uit de NOHS te stappen en een eigen stichting op te richten, Stichting Dhampus (2008). Deze stichting heeft zich vanaf het begin ingezet voor het ondersteunen en faciliteren van de tandheelkundige zorg en educatie in mondhygiëne voor inwoners van bergdorpen in Nepal. Ook ondersteunen we projecten in Mongolië. Stichting Dhampus verleent kleinschalige hulp op plaatsen waar het hard nodig is. Snel, professioneel

Joost van Vlijmen, tandarts op het dak van de wereld.

oneel en kosteloos, met een klein team van experts die elk jaar samen met lokale werkers tandheelkundige hulp verlenen.

Lange weg te gaan

In Tukuche, waar ik inmiddels al enkele jaren kwam, is in samenspraak met de dorpsoudsten besloten om een Nepalese tandarts aan te trekken. Wij doneerden al ons (hand)instrumentarium en kochten een eenvoudige unit. Patiënten moesten betalen voor hun behandeling en het dorp stond garant voor een zeker inkomen van de tandarts. Was er onvoldoende opbrengst uit de behandelingen dan sprong het dorp bij. Op deze manier lukte het een tandarts bereid te vinden zich in Tukuche te vestigen. Die gaf poetsles op school en tandheelkundige zorg in de Healthpost. Onze hulp was niet meer nodig en wij trokken naar andere plaatsen om daar iets op te zetten: Nalang en Maina Pokhari.

In Mongolië loopt het minder vlot, daar is de hulp meer ad hoc. Extracties bij mensen die op de vuilnisbelt leven, screening in een weeshuis of een school, extracties bij hiv-geïnfecteer-

den die geweigerd worden bij reguliere praktijken... Het lukt in Mongolië niet door gebrek aan goede contacten om duurzame hulp te kunnen starten. In Nepal zijn we een samenwerking aangegaan met daar werkzame Nederlandse stichtingen, Waterproject Nepal in de Kaski regio, Stichting Waterdragers in Nalang en Himalaya Care Hands (HCH) in Maina Pokhari. In dat laatste dorp staat nu een ziekenhuisje waar wij de patiënten ontvangen, terwijl de anderen van ons team de scholen weer bezoeken.

Niet alleen de kinderen, maar ook leerkrachten krijgen onderrecht (*teach the teachers*). Een van onze Nepalese assistentes heeft inmiddels in Kathmandu een cursus tandheelkundige voorlich-

“We werken snel, professioneel en vrijwillig”

ting, extractietherapie en ART-behandelingen doorlopen. We zullen haar dit jaar weer begeleiden en een eigen instrumentarium schenken. Een behandelstoel is onderweg. Mogelijk kan ze volgend jaar zelfstandig werken.

Met stichting Waterproject Nepal steunen we de aanleg van een waterleiding met tappunten op o.a. scholen. Bij deze scholen zijn op de muren 'murals' aangebracht. Dit zijn schilderijen die laten zien:

- 1) Hoe de handen te wassen na toiletbezoek
- 2) Hoe de tanden te poetsen
- 3) Een kind in de schoolbank, om het studeren te promoten

Er is nog een lange weg te gaan. Zeker na de recente aardbevingen krijgt tandheelkundige zorg een lagere prioriteit en richt de bevolking zich primair op een dak boven het hoofd en het krijgen van werk/inkomen. Met de hulp van een NGO zoals Stichting Dhampus kunnen ook de verafgelegen gebieden met een wat lagere bevolkingsdichtheid bereikt worden.

Bent u overigens benieuwd waar onze stichtingnaam vandaan komt? In 2005 beklom ik samen met Patrick Maas Dhampus Peak (6012). Dit was zo'n bijzondere en onvergetelijke ervaring dat ik de naam aan de stichting heb verbonden.

Meer informatie en de mogelijkheid tot doneren op www.stichtingdhampus.nl. ■

Gezamenlijke tandheelkundige hulpverlening aan locals.

Post Academisch Onderwijs
Tandheelkunde Nijmegen

Post Academisch Onderwijs
Tandheelkunde Nijmegen

Cursusprogramma
2016

Cursusprogramma 2016

Inschrijving:
www.paotumcn.nl

Info:
bij het PAOT bureau
024 309 28 62
paot@radboudumc.nl
www.paotumcn.nl

